

28. 2. 2018

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Falešná daň - polemika

Reaguji na článek advokáta Jana Vučky „Falešná daň aneb Jak zcela jistě nepočítat výši škody“. [1] Autor rozebírá případ, ve kterém prodávající uváděl na fakturách daň z přidané hodnoty neoprávněně (protože nebyl plátcem DPH), a tak poškodil své zákazníky tím, že nemohli daň z faktur odečíst. Autor nesouhlasí s názorem, že výše škody je dána aritmetickým součtem DPH na vystavených fakturách.

Za správný považuji názor soudů.

Názor autora považuji za chybný a za vycházející z některých mylných předpokladů, jakož i nesprávně vymezených hranic bilancovaného systému.

I.

Předně je třeba zvážit, zda stanovovanou škodou se rozumí škoda, podle jejíž výše se **posuzuje závažnost** trestného činu, a nebo se jí rozumí přímá škoda (tj. bez ušlého zisku a bez zbytečně zaplacených pokut; pro zjednodušení), kterou je pachatel **povinen nahradit** poškozeným.

Pro první část této otázky v bilanci postrádám stát.

Pokud pachatel sebe nebo jiného obohatil podvodně uvedenou daní, není podstatné, na čí úkor se tak stalo, jinými slovy zda v konkrétním okamžiku byli poškozeni odběratelé nebo zda byl poškozen stát. V každém případě tak vznikla škoda ve výši součtu daní na fakturách.

V případě druhé části této otázky je situace složitější, to jak co do škody způsobené v daném okamžiku konkrétním odběratelům, tak i co do navýšení škody o sankce uložené správcem daně. Tuto druhou část nebudu ve svém příspěvku nadále rozvádět.

II.

Autor se v článku zabývá situací, kdy celkově fakturovaná částka včetně neoprávněné DPH je nižší než skutečná hodnota a právě pro podhodnocení celkově fakturované částky nemůže škoda vůbec vzniknout.

Dnes nemáme státní maloobchodní ceny. Máme jen cenovou regulaci na poměrně úzký sortiment komodit. Těžko tedy můžeme o nějaké věci nebo službě tvrdit, že „to stojí takovou a takovou“ částku.

Cenou se rozumí - ve smyslu zákona 526/1996 Sb. o cenách - částka sjednaná při nákupu nebo prodeji zboží, částka sjednaná dohodou stran.

Pokud si smluvní strany sjednaly službu v nižší cenové hladině, nedochází tím na straně kupujícího k žádnému neoprávněnému majetkovému prospěchu, a prodávajícího to proto neopravňuje k účtování jakýchkoli přírážek (ať nazvaných jako daň či jakkoli jinak).

Nakonec je možné, že by odběratel s dodavatelem vůbec neuzavřel smlouvu při ceně s přírážkou a našel by si taktéž v nižší cenové hladině jiného dodavatele. Hodí se připomenout i smluvní volnost stran.

Pro prodávajícího je povinné uvádět nabízené ceny vůči spotřebiteli včetně DPH. Oproti tomu v

podnikatelském sektoru je obvyklé udávat ceny bez daně (protože ty jdou do nákladů, zatímco DPH přes „plátcovský“ podnik jen proteče).

Byla-li ve smlouvách sjednána cena bez daně, pak

- dodavatel-neplátce nemůže navýšit cenu o daň (ani o jiný svévolný příplatek) a
- dodavatel-plátce ji navýšit musí a zároveň odběratel-plátce ji může nárokovat po státu zpět.

III.

Daň se neodpočítává systémem kola štěstí jako sleva u jisté firmy se zahradní technikou.

Na odpočet daně je zákonný nárok.

Proto v textu - cituji

„Místo toho tato rozhodnutí srovnávají stav po trestném činu (firma zaplatila falešnou DPH a nemohla uplatnit daň na vstupu) s nějakým třetím stavem (jak by obchod dopadl podle představ zákazníka, tedy kdyby firma mohla uplatnit daň na vstupu).“

- nelze o nároku na odpočet DPH z faktury mluvit jako o bláhových zákaznických představách.

IV.

- Na straně odběratele, jemuž finanční úřad „vyhodil“ chybné doklady z nároku na odpočet (a uložil mu sankci), nebo na straně odběratele, který problém zjistil sám a za chybné doklady podal dodatečné přiznání a zaplatil správci daně falešnou daň vzniká škoda ve výši DPH na faktuře, nebo
- na straně finančního úřadu vzniká škoda z nevybrané DPH (tedy daně proplacené odběratelům, ale nevybrané od dodavatele).

V.

Situace, kdy **se pachatel obohatil** o několik miliónů korun a **nikomu by přitom nevznikla škoda** (popř. vznikla v nižší výši, mi připomíná jednu početní hádanku:

Tři muži se ubytují v hotelu a zaplatí na recepci dohromady 30 peněz. Po chvíli si recepční uvědomí, že měl inkasovat jen 25 peněz, a pošle třem ubytovaným mužům po hotelovém poslíčkovi 5 peněz. Ten však neumí pět peněz rozdělit mezi tři muže, tak si dva peníze ponechá a 3x1 peníz vyplatí ubytovaným. Otázka: Muži zaplatili dohromady 27 peněz (=30-3), poslíček má 2 peníze. Kde je chybějící jeden peníz do třicítky? [2]

VI.

Autorovo pětibodové schéma pak bude vypadat takto:

1. Stav před trestným činem:

- Hodnota majetku poškozeného je X Kč.
- Poškozený přebírá zboží v hodnotě Y Kč bez daně,
 - hodnota jeho majetku [3] je X Kč v hotovosti plus Y Kč ve zboží mínus Y Kč v závazku za odebrané zboží vůči dodavateli-neplátci, **celkem X**, popřípadě
 - hodnota jeho majetku je X Kč v hotovosti plus Y Kč ve zboží plus pohledávka 0,21 Y za správcem daně mínus 1,21 Y Kč v závazku vůči dodavateli-plátci za odebrané zboží včetně DPH, **celkem X**, kde Y je cena bez DPH sjednaná ve smlouvě, nabízená v ceníku apod.

2. Okamžik zahájení trestného činu

3. Průběh trestného činu.

Pachatel za zboží ve smluvní ceně Y Kč fakturuje v celkové hodnotě 1,21 Y s uvedením falešného příslibu proplacení části faktury ve výši 0,21 Y poškozenému správcem daně.

4. Dokončení trestného činu

Poškozený zaplatí fakturovanou částku 1,21 Y.

5. Stav po trestném činu

Hodnota majetku poškozeného by měla být $X + Y - 1,21 Y + 0,21 Y = X$

avšak vzhledem k podvodu s daní neposkytl pachatel poškozenému majetek v hodnotě 0,21 Y (nevystavil platný daňový doklad umožňující nárokovat hodnotu 0,21 Y po správci daně)

Hodnota majetku poškozeného pak ve skutečnosti činí jen $X + Y - 1,21 Y = X - 0,21 Y$.

Rekapitulace použitých matematických výrazů

X majetek poškozeného

Y hodnota prodaného zboží bez DPH a ve smluvní ceně

1,21 Y výše faktury, tj. hodnota prodaného zboží navýšená o 21 % za (údajnou) DPH

0,21 Y výše (údajné) 21 % DPH

Jako Y je brána výše ceny sjednané mezi pachatelem a poškozeným, a ne cena sjednaná mezi jiným prodávajícím a jiným kupujícím.

Závěr

Výše falešné daně na fakturách je výší přímé škody, kterou pachatel způsobil trestným činem. Je jedno komu.

Roman Janda,

v minulosti působící jako účetní metodik a ekonom

[1] VUČKA, J.: Nález ÚS: Falešná daň aneb Jak zcela jistě nepočítat výši škody, online: epravo.cz, 6. 12. 2017

[2] Řešení úlohy

Žádný peníz nechybí. Otázka je podmanivě položená a nutí tázaného počítat peněžní toky s peněžními stavy, což nelze. Sečteme-li dvacet pět peněz u recepčního, dva peníze u poslíčka a tři peníze u mužů, je tento konečný stav shodný s počátečním stavem, s třiceti penězi přinesenými do hotelu.

Popřípadě bilanční subsystém „hosté“ vydal 30 a přijal 3, tedy saldo činí -27 a bilanční subsystém „personál“ přijal 30 a vydal 3, tedy saldo činí +27. Saldo celkového systému je 0.

[3] Vhodnější výraz by byl jmění, neboť se jedná o souhrn aktiv i pasiv, budu se však držet autorovy terminologie – majetku.

Další články:

- [Byznys a paragrafy, díl 37.: Povinná forma jednání ve smlouvách](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [AML a diskriminace v realitní praxi: chyby, které mohou vyjít draho](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Nová pravidla ICC pro rozhodčí řízení: Přehled klíčových změn účinných od 1. června 2026](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)